

ביצה ז

קושי על רב יוסף ור' יצחק: מיתיבי: אחד ביצה שנולדה בשבת ואחד ביצה שנולדה ביום טוב אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את הכלי, ולא לסמוך בה כרעי המטה. אבל כופה עליה את הכלי בשביל שלא תשבר. וספיקא אסורה. ואם נתערבה באלף - כולן אסורות.

- בשלמא לרבה דאמר משום הכנה - הוי ספיקא דאורייתא, וכל ספיקא דאורייתא לחומרא.
 - אלא לרב יוסף ולרבי יצחק, דאמרי משום גזרה, ספיקא דרבנן היא, וכל ספיקא דרבנן לקולא!
- תירוץ 1:** סיפא אתאן לספק טרפה.

קושי: אי הכי, אימא סיפא: **נתערבה באלף - כולן אסורות.**
תירוץ: אמר רב פפא: האי תנא - תנא דליטרא קציעות הוא, דאמר: כל דבר שבמנין, אפילו בדרבנן לא בטיל, וכל שכן בדאורייתא.

ליטרא קציעות שדרסה על פי עגול, ואינו יודע באיזה עגול דרסה; על פי חבית, ואינו יודע באיזו חבית דרסה; על פי כורת, ואינו יודע באיזו כורת דרסה.

רבי מאיר		רבי יהודה	
רבי אליעזר אומר: רואין את העליונות כאילו הן פרודות, והתחתונות מעלות את העליונות	רבי יהושע אומר: אם יש שם מאה פומין יעלו, ואם לאו הפומין אסורין, והשולים מותרין	רבי אליעזר אומר: אם יש שם מאה פומין יעלו, ואם לאו - הפומין אסורין והשולים מותרין.	רבי יהושע אומר: אפילו יש שם שלש מאות פומין לא יעלו. (הוא התנא של הברייתא)

דרסה בעגול ואינו יודע באיזה עגול דרסה - דברי הכל יעלו.

קושי על הברייתא: דברי הכל? היינו פלוגתייהו!

תירוץ: אמר רב פפא: הכי קאמר: **דרסה בעגול ואינו יודע באיזה מקום עגול דרסה, אי לצפונה אי לדרומה - דברי הכל יעלו.**

תירוץ 2: רב אשי אמר: לעולם ספק יום טוב ספק חול הוי דבר שיש לו מתירין, וכל דבר שיש לו מתירין - אפילו בדרבנן לא בטיל.

בריייתא כבית שמאי: תניא, אחרים אומרים משום רבי אליעזר: ביצה תאכל היא ואמה. שאלה: במאי עסקינן?

אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה - אלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים - פשיטא דהיא ואמה שריא. היא ואמה אסורה!

תשובה: אמר רבי זירא: תאכל אגב אמה.

שאלה: היכי דמי?

תשובה 1: אמר אבוי: כגון שלקחה סתם, נשחטה - הובררה דלאכילה עומדת, לא נשחטה - הובררה דלגדל ביצים עומדת.
תשובה 2: רב מרי אמר: גוזמא קתני.

חיזוק לדבריו - הבאת מקרה אחר ששם השתמשו בגוזמא: דתניא, אחרים אומרים משום רבי אליעזר: ביצה תאכל היא ואמה, ואפרוח וקליפתו.

מאי קליפתו?

- אילימא קליפה ממש - קליפה בת אכילה היא?
- אלא: אפרוח בקליפתו, - עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר בן יעקב אלא היכא דיצא לאויר העולם, אבל היכא דלא יצא לאויר העולם - לא פליגי.
- אלא: אפרוח וקליפתו - גוזמא, הכא נמי: תאכל היא ואמה - גוזמא.

רבי יוחנן	רב	שבת ויום טוב
נולדה בזה מותרת בזה	נולדה בזה אסורה בזה	הצעה
2 קדושות	קדושה אחת היא	דחייה
	והאמר רב: הלכה כארבעה זקנים, ואליבא דרבי אליעזר, דאמר: שתי קדושות הן!	
אין לו הכנה דרבה (גזירה משום משקין שזבו)	יש לו הכנה דרבה	הצעה 2
תנא קמא	רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר עדיין היא מחלוקת	הקמת מחלוקת זו כמחלוקת תנאים
נולדה בשבת - תאכל ביום טוב, ביום טוב - תאכל בשבת	שבית שמאי אומרים תאכל ובית הלל אומרים: לא תאכל	

הבאת שני מעשים קושרים לנושא

רבי יוחנן	עצים שנשרו מן הדקל בשבת אסור להסיקן ביום טוב	ביצה שנולדה משבת – מותר לאוכלה ביום טוב
ההבדל	עצים, דלא חזו ליומיהו, אי שרי להו למחר - אתי למימר: ביומיהו נמי שרו, ואתמול משום שבת הוא דלא חזו להסקה	ביצה משום דביומא נמי חזיא לגומעה, ולא קא שרי לה עד למחר - מידע ידיע דבת יומא אסורה

הלכה בעניין עצים שנשרו: אמר רב מתנה: עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביום טוב - מרבה עליהם עצים מוכנים ומסיקן.

קושי: והא קא מהפך באיסורא!

תירוץ: כיון דרובא דהיתרא נינהו, כי קא מהפך בהיתרא קא מהפך.

קושי: והא קא מבטל איסורא לכתחלה, ותנן: אין מבטלין איסור לכתחלה!

תירוץ: הני מילי בדאורייתא, אבל בדרבנן מבטלין.

קושי: ולרב אשי, דאמר: כל דבר שיש לו מתירין, אפילו בדרבנן לא בטיל, מאי איכא למימר?

תירוץ: הני מילי היכא דאיתיה לאיסורא בעיניה, הכא מקלא קלי איסורא.

שני ימים טובים של גליות	רב	רב אסי
נולדה בזה מותרת בזה	נולדה בזה אסורה בזה	
הצעה	2 קדושות	קדושה אחת היא
דחייה		והא רב אסי מבדיל מיומא טבא לחבריה!
הצעה 2		רב אסי ספוקי מספקא ליה, ועביד הכא לחומרא והכא לחומרא
חיזוק לכל שיטה	אמר אביי: כותיה דרב מסתברא. דתנן: בראשונה היו משיאין משואות, משקלקלו הכותים התקינו שיהו שלוחין יוצאין. ואילו בטלו כותים עבדין חד יומא, והיכא דמטו שלוחין עבדין חד יומא. קושי: והשתא דידעינן בקביעא דירחא מאי טעמא עבדין תרי יומי? תירוץ: משום דשלחו מתם: הזהרו במנהג אבותיכם בידיכם, זמנין דגזרו שמדא ואתי לאקלקולי	אמר רבי זירא: כותיה דרב אסי מסתברא, דהאידנא ידעינן בקביעא דירחא וקא עבדין תרי יומי

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •